

گفتارهای

مَنْصُورِ هَاشِمِي خراسانی

پایگاه اطلاع رسانی دفتر منصور هاشمی خراسانی حفظه الله تعالى

موضوع:

احکام؛ نماز

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

هشت گفتار از آن جناب درباره‌ی احکام نماز جمعه و عیدین

۱. أَخْبَرَنَا الْحَسَنُ بْنُ الْقَاسِمِ الطَّهْرَانِيُّ، قَالَ: سَأَلْتُ الْمُنْصُورَ عَنِ صَلَاةِ الْجُمُعَةِ، فَقَالَ: فَرِيضَةٌ، قُلْتُ: لَا يُقِيمُهَا الْيَوْمَ عِنْدَنَا إِلَّا كُلُّ جَبَّارٍ عَنِيدٍ، فَقَالَ: لَا تُصَلِّ مَعَهُمْ فَإِنَّ مَنْ صَلَّى مَعَهُمْ فَهُوَ مِنْهُمْ، إِلَّا أَنْ يَتَّقِيَ مِنْهُمْ تَقَاءً، وَكَانَ عِنْدَهُ رَجُلٌ فَقَالَ الرَّجُلُ: أَمَا كَانَ السَّلْفُ الصَّالِحُ يُصَلُّونَهَا مَعَهُمْ مُنْذُ قُبُصِ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ؟! قَالَ: بَلَى، وَلَكِنَّهُمْ كَانُوا يُصَلُّونَ بَعْدَهَا أَرْبَعَ رَكَعَاتٍ.

ترجمه‌ی گفتار:

حسن بن قاسم طهرانی ما را خبر داد، گفت: از منصور درباره‌ی نماز جمعه پرسیدم، پس فرمود: فریضه است، گفتم: امروز آن را جز جباری سرکش اقامه نمی‌کند، پس فرمود: با آنان نماز نگزار؛ چراکه هر کس با آنان نماز گزارد او از آنان است، مگر اینکه از آنان تقیه کند و نزد آن جناب مردی بود، پس مرد گفت: آیا سلف صالح از وقتی که رسول خدا صلی الله علیه و آله و سلم درگذشت آن را با آنان نمی‌گزاردند؟! فرمود: آری، ولی آنان پس از آن چهار رکعت (نماز ظهر) می‌گزاردند.

۲. أَخْبَرَنَا وَليدُ بْنُ مُحَمَّدِ السَّجِسْتَانِيِّ، قَالَ: دَخَلْتُ عَلَى الْمُنْصُورِ فِي يَوْمِ جُمُعَةٍ، فَقَالَ لِي: صَلَّى هَوْلًا جُمُعَتُهُمْ؟ قُلْتُ: نَعَمْ، فَقَالَ: لَا وَاللَّهِ، مَا صَلُّوا وَلَكِنْ لَعَوْا وَتَقَرَّوْا، قُلْتُ: إِنَّ فُلَانًا مِنْ أَصْحَابِكَ يَدْخُلُ فِيهِمْ فَيُصَلِّيْهَا مَعَهُمْ، قَالَ: وَيَفْعَلُ؟! قُلْتُ: نَعَمْ، قَالَ: أَلَا يَخَافُ أَنْ يُخَسِفَ اللَّهُ بِهِمُ الْأَرْضَ أَوْ يُنْزِلَ عَلَيْهِمْ رِجْرًا مِنَ السَّمَاءِ وَهُوَ فِيهِمْ؟

ترجمه‌ی گفتار:

ولید بن محمود سجستانی ما را خبر داد، گفت: در روز جمعه‌ای به محضر منصور رسیدم، پس به من فرمود: آیا اینان جمعه‌ی خود را گزاردند؟ گفتم: آری، پس فرمود: نه به خدا سوگند نگزاردند،

بلکه صدایی درآوردند و نوکی زدند، گفتیم: فلانی از یاران تو به میان آنان می‌رود و آن را با آنان می‌گزارد، فرمود: آیا این کار را می‌کند؟! گفتیم: آری، فرمود: آیا نمی‌ترسد که خداوند آنان را در زمین فروبرد یا بر آنان عذابی از آسمان نازل کند، در حالی که او میان آنان است؟!

۳. أَخْبَرَنَا حَمْرَةُ بْنُ جَعْفَرِ الْقُمِّيِّ، قَالَ: سَأَلَ الْمَنْصُورُ عَنِ الصَّلَاةِ خَلْفَ الْقَائِلِينَ بِالْوَلَايَةِ الْمَطْلَقَةِ لِغَيْرِ الْمَهْدِيِّ، فَقَالَ: مَا هُمْ عِنْدِي إِلَّا بِمَنْزِلَةِ الْجُدْرِ! ثُمَّ قَالَ: لَوْ زَنَى رَجُلٌ أَوْ سَرَقَ خَيْرٌ مِنْ أَنْ يُبَايِعَ رَجُلًا لَمْ يَأْمُرِ اللَّهُ بِمُبَايَعَتِهِ!

ترجمه‌ی گفتار:

حمزه بن جعفر قمی ما را خبر داد، گفت: از منصور درباره‌ی نماز گزاردن پشت سر قائلان به ولایت مطلقه برای غیر مهدی پرسیده شد، پس فرمود: آنان نزد من جز به منزله‌ی دیوارها نیستند! سپس فرمود: اگر کسی زنا کند یا مرتکب سرقت شود بهتر از آن است که با کسی بیعت کند که خداوند به بیعت کردن با او امر نکرده است!

۴. أَخْبَرَنَا حَيْدَرُ بْنُ سَعِيدِ الْمَوْسَوِيِّ، قَالَ: سَأَلْتُ الْمَنْصُورَ عَنْ أَقَلِّ عَدَدٍ يَنْعَقِدُ بِهِمُ الْجُمُعَةُ، فَقَالَ: الْإِمَامُ وَالْمُنَادِي لِلصَّلَاةِ وَثَلَاثَةٌ نَفَرٍ مِنَ الْمُؤْمِنِينَ.

ترجمه‌ی گفتار:

حیدر بن سعید موسوی ما را خبر داد، گفت: از منصور درباره‌ی کمترین تعدادی پرسیدم که نماز جمعه با آن‌ها منعقد می‌شود، پس فرمود: امام و ندا دهنده برای نماز و سه نفر از مؤمنان.

۵. أَخْبَرَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عَبْدِ الرَّحْمَنِ الْهَرَوِيُّ، قَالَ: سَأَلْتُ الْمَنْصُورَ عَنْ وَقْتِ صَلَاةِ الْجُمُعَةِ، فَقَالَ: حِينَ تَزُولُ الشَّمْسُ إِلَى أَنْ يَمْضِيَ قَدَمَانِ، قُلْتُ: وَمَا قَدَمَانِ؟ قَالَ: سَاعَتَانِ مِنْ سَاعَاتِكُمْ أَوْ أَقَلُّ.

ترجمه‌ی گفتار:

محمد بن عبد الرحمن هروی ما را خبر داد، گفت: از منصور درباره‌ی وقت نماز جمعه پرسیدم، پس فرمود: هنگامی که آفتاب به زوال می‌گراید تا هنگامی که دو قدم بگذرد، گفتیم: دو قدم چه مقدار است؟ فرمود: دو ساعت از ساعات شما یا (مقداری) کمتر.

۶. أَخْبَرَنَا أَحْمَدُ بْنُ عَبْدِ الرَّحْمَنِ الطَّالِقَانِيُّ، قَالَ: قُلْتُ لِلْمَنْصُورِ: مِنْ أَيِّنَ قُلْتُ إِنَّ حُطْبَةَ الْجُمُعَةِ مِنْ قِيَامٍ؟ قَالَ: لِقَوْلِ اللَّهِ تَعَالَى: ﴿وَإِذَا رَأَوْا تِجَارَةً أَوْ لَهْوًا انفَضُوا إِلَيْهَا وَتَرَكُوكَ قَائِمًا﴾، قُلْتُ:

صَدَقْتُ وَمِنْ أَيْنَ قُلْتَ إِنَّهَا قَبْلَ الصَّلَاةِ؟ قَالَ: لِقَوْلِ اللَّهِ تَعَالَى: ﴿فَإِذَا قُضِيَتِ الصَّلَاةُ فَانْتَشِرُوا فِي الْأَرْضِ﴾^۱، قُلْتُ: صَدَقْتُ، إِنَّ عِنْدَكَ عِلْمَ الْكِتَابِ، قَالَ: عِنْدِي عِلْمٌ مِنَ الْكِتَابِ وَإِنَّ عِلْمَ الْكِتَابِ عِنْدَ الْمَهْدِيِّ وَلَوْ جِئْتُمُوهُ لَعَلَّمَكُمْ أَكْثَرَ مِمَّا عَلَّمْتُمْكُمْ، فَسَكَتَ سَاعَةً ثُمَّ قَالَ: إِذَا مَثَلِي فِيكُمْ كَمَثَلِ رَجُلٍ وَجَدَ مَعْدِنًا مِنَ الذَّهَبِ فَأَخَذَ مِنْهُ قِطْعَةً كَبِيرَةً فَجَاءَ بِهَا إِلَى الثَّجَارِ فَقَالَ لَهُمْ: إِنِّي وَجَدْتُ مَعْدِنًا مِنَ الذَّهَبِ فَأَيُّكُمْ يُعِينُنِي عَلَى اسْتِخْرَاجِهِ لِيَكُونَ لَهُ فِيهِ نَصِيبٌ؟ فَيَقُولُونَ لَهُ: كَيْفَ نَعْلَمُ أَنَّكَ قَدْ وَجَدْتَهُ؟! فَيُرِيهِمُ الْقِطْعَةَ الْكَبِيرَةَ فَيَعْلَمُونَ أَنَّهُ قَدْ وَجَدَهُ فَيُعِينُهُ مَنْ يَشَاءُ وَيُخَذُّهُ مَنْ يَشَاءُ.

ترجمه‌ی گفتار:

احمد بن عبد الرحمن طالقانی ما را خبر داد، گفت: به منصور گفتم: از کجا فرمودی که خطبه‌ی جمعه در حالت ایستاده است؟ فرمود: برای سخن خداوند که «چون تجارت یا لهوی را ببیند به سوی آن پراکنده شوند و تو را در حالت ایستاده وا گذارند»، گفتم: راست فرمودی و از کجا فرمودی که آن پیش از نماز است؟ فرمود: برای سخن خداوند که «چون نماز گزارده شد در زمین پراکنده شوید»، گفتم: راست فرمودی، نزد تو علم کتاب است، فرمود: نزد من علمی از کتاب است و علم کتاب نزد مهدی است و اگر به نزد او بیایید به شما بیشتر از چیزی که من تعلیم دادم تعلیم می‌دهد، پس ساعتی سکوت کرد و سپس فرمود: هرآینه مثل من در میان شما مثل مردی است که معدنی از طلا پیدا کرد، پس تکه‌ای بزرگ از آن برگرفت و به نزد تاجران آورد و به آنان گفت: هرآینه من معدنی از طلا پیدا کرده‌ام، پس کدام یک از شما من را بر استخراج آن یاری می‌کند تا برای او در آن سهمی باشد؟ پس به او می‌گویند: از کجا بدانیم که تو آن را پیدا کرده‌ای؟! پس تکه‌ی بزرگ را به آنان نشان می‌دهد، پس می‌دانند که آن را پیدا کرده است، پس هر کس می‌خواهد او را یاری می‌کند و هر کس می‌خواهد او را وا می‌گذارد.

۷. أَخْبَرَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عَبْدِ الرَّحْمَنِ الْهَرَوِيُّ، قَالَ: سَأَلْتُ الْمَنْصُورَ عَنِ صَلَاةِ الْفِطْرِ وَصَلَاةِ الْأَضْحَى، فَقَالَ: فَرِيضَتَانِ، قُلْتُ: إِنَّهُم يَقُولُونَ لَوْ كَانَتَا فَرِيضَتَيْنِ لَنَزَلَ فِيهِمَا الْقُرْآنُ، قَالَ: وَهَلْ يَعْلَمُونَ الْقُرْآنَ كُلَّهُ؟ قُلْتُ: لَا، قَالَ: فَلَوْ رَجَعُوا إِلَى الَّذِينَ يَعْلَمُونَ الْقُرْآنَ كُلَّهُ لَعَلَّمُوهُمْ، ثُمَّ سَكَتَ، فَقُلْتُ: جُعِلْتُ فِدَاكَ، وَهَلْ نَزَلَ فِيهِمَا الْقُرْآنُ؟ قَالَ: نَعَمْ، إِنَّ اللَّهَ تَعَالَى يَقُولُ: ﴿وَلْيُكْمِلُوا الْعِدَّةَ وَلْيُكَبِّرُوا اللَّهَ عَلَىٰ مَا هَدَاكُمْ﴾^۲ وَذَلِكَ صَلَاةُ الْفِطْرِ وَيَقُولُ: ﴿فَصَلِّ لِرَبِّكَ وَانْحَرْ﴾^۳ وَذَلِكَ صَلَاةُ الْأَضْحَى!

ترجمه‌ی گفتار:

۱. الجمعة / ۱۰

۲. البقرة / ۱۸۵

۳. الكوثر / ۲

محمد بن عبد الرحمن هروی ما را خبر داد، گفت: از منصور درباره‌ی نماز فطر و نماز قربان پرسیدم، پس فرمود: فریضه‌اند، گفتم: آن‌ها می‌گویند که اگر فریضه بودند درباره‌ی شان قرآن نازل می‌شد، فرمود: آیا آن‌ها همه‌ی قرآن را می‌دانند؟ گفتم: نه، فرمود: پس اگر به کسانی رجوع می‌کردند که همه‌ی قرآن را می‌دانند به آنان می‌آموختند، سپس سکوت کرد، پس گفتم: فدایت شوم، آیا درباره‌ی شان قرآن نازل شده است؟ فرمود: آری، خداوند بلندمرتبه می‌فرماید: «و تا تعداد (روزهای ماه رمضان) را تکمیل کنید و تا خداوند را بر اینکه هدایت‌تان کرد تکبیر گویند» و آن نماز فطر است و می‌فرماید: «پس برای پروردگارت نماز گزار و قربانی کن» و آن نماز قربان است!

۸. أَخْبَرَنَا عَلِيُّ بْنُ دَاوُودَ الْفَيْضِ أَبِي بَدِيٍّ، قَالَ: سُئِلَ الْمَنْصُورُ عَنْ صَلَاةِ الْعِيدِ، فَقَالَ: ﴿وَلِتُكْمِلُوا الْعِدَّةَ﴾ يَعْنِي شَهْرَ رَمَضَانَ ﴿وَلِتُكَبِّرُوا اللَّهَ عَلَىٰ مَا هَدَاكُمْ﴾ يَعْنِي اثْنَتَيْ عَشْرَةَ تَكْبِيرَةً ﴿وَلَعَلَّكُمْ تَشْكُرُونَ﴾ يَعْنِي الْقُنُوتَ، وَلَيْسَ بِوَاجِبٍ.

ترجمه‌ی گفتار:

علی بن داوود فیض‌آبادی ما را خبر داد، گفت: از منصور درباره‌ی نماز عید پرسیده شد، پس فرمود: «و تا تعداد را کامل کنید» یعنی ماه رمضان «و تا خداوند را بر اینکه هدایت‌تان کرد تکبیر گویند» یعنی دوازده تکبیر «و شاید شکر گزارید» یعنی قنوت و واجب نیست.

شرح گفتار:

برای خواندن شرح این گفتارهای نورانی، به پرسش و پاسخ ۶۳ مراجعه کنید.

پایگاه اطلاع‌رسانی دفتر مخصوص امام‌اشعری خراسانی

پایگاه اطلاع‌رسانی دفتر مخصوص امام‌اشعری خراسانی حفظه الله تعالى

* لطفاً بر روی لینک مورد نظر خود کلیک کنید.